

Το έσχατο σημείο για τις γυναίκες

Τι κάνουμε,
Πώς το κάνουμε
και
τι κάνουμε γι' αυτό;

Το άρθρο αυτό γράφτηκε από την Δρα Έμιλυ Καρντ, που είναι οικονομολόγος και πρόκειται να εκδώσει και έναν οδηγό χρήσιμο για τις γυναίκες για θέματα που σχετίζονται με την οικονομία. Η συνεργασία της με το περιοδικό MS έχει αρχίσει από το 1983. Στην έρευνα γι' αυτό το άρθρο την βοήθησαν η Τζένιφερ Μεγκιέρ και η Κάθλιν Ντέμινγκ.

Τον ίδιο χρόνο που αγόρασα το περιοδικό MS' από κάποιο περίπτερο της Ν.Υ. κατά την επίσκεψή μου εκεί, προσπάθησα να συνάψω ένα ενυπόθηκο δάνειο στο όνομά μου. Και παρόλο που κέρδιζα αρκετά χρήματα για να εξασφαλίσω την σίγουρη αποπληρωμή του δανείου, ο Διευθυντής της Τράπεζας απαίτησε την προσυπογραφή του συζύγου μου.

Επίσης αρνήθηκαν να εκδώσουν στο όνομά μου πιστωτική κάρτα, της Αμερικανικής Τράπεζας με τη δικαιολογία ότι επειδή ήμουνα παντρεμένη ο άντρας μου θα μπορούσε να κάνει αυτή την αίτηση. Και επειδή μέχρι τότε δεν είχα εντοπίσει τις εχθρικές διαθέσεις του πιστωτικού συστήματος εναντίον των γυναικών άρχισα τους αγώνες μου γράφοντας αλληπάλληλες τεκμηριωμένες και γεμάτες θυμό επιστολές.

Έξι μήνες αργότερα, άρχισα να εργάζομαι σαν συνεργάτης στο γραφείο του τότε Γερουσιαστή BILL BROCH (τώρα Γεν. Γραμματέας Υπ. Εργασίας ΗΠΑ). Η άφιξή μου στην Ουάσιγκτον συνέπεσε με τη δημοσίευση ενός άρθρου στο περιοδικό MS', με τίτλο «Η Νομοθετική Ημερήσια Διάταξη του 93ου Συνεδρίου» (Βλέπε περιοδικά MS' Γενάρης 1973). Το μάτι μου έπεσε σε μια παράγραφο που σχετιζόταν με την «πίστωση»: Η BELLA ABZUG, τότε

στη Βουλή των Αντιπροσώπων, ανέφερε το θέμα της πίστωσης προς το τέλος του 92ου Συνεδρίου. Όταν τηλεφώνησα σ' έναν από τους συγγραφείς του άρθρου, την ELLEN SUDOW (τώρα δικηγόρο στην Ουάσιγκτον), μου είπε ότι δεν ήταν αισιόδοξη για την νομοθεσία που θα συζητιόταν στο νέο Συνέδριο και ακόμη λιγότερο αισιόδοξη για την υποστήριξη που θάκανε ο Διευθυντής μου. Παρόλα αυτά θέλησε να βρεθούμε και να τα πούμε από κοντά και κατά τη διάρκεια του γεύματος που είχαμε μαζί μου έδωσε μερικά ονόματα όπου θα μπορούσα ν' απευθυνθώ για περισσότερες πληροφορίες.

Ανάμεσα στις διάφορες ιστορίες που μου είπαν καιπου διάβασα κατά τη διάρκεια της συνεργασίας μου με τον γερουσιαστή BROCH, έμαθα ότι:

— Σε μια εργαζόμενη επιστήμονα 40 ετών δεν της επέτρεψαν να συνάψει κάποιο ενυπόθηκο δάνειο αν δεν συνυπόγραφε ο πατέρας της που ήταν 70 χρόνων.

— Όταν μια άλλη επιστήμονας παντρεύτηκε, η Τράπεζα την ειδοποίησε ότι ακύρωσε όλες τις πιστωτικές της κάρτες γιατί δεν θα της χρειαζόταν πια.

— Σε μια οικογένεια βετεράνων αρνήθηκαν τη σύναψη ενυπόθηκου δανείου γιατί ο Σύνδεσμος των βετεράνων, σαν θέ-

μα πολιτικής, δεν έπαιρνε υπόψη το εισόδημα των γυναικών.

— Όποια γυναίκα ήθελε το εισόδημά της να ληφθεί υπόψη στη σύναψη ενυπόθηκου δανείου έπρεπε να αποδείξει ότι ήταν ανίκανη για τεκνοποίηση.

Αυτά και άλλες μαρτυρίες για τις διακρίσεις λόγω φύλου μαζεύτηκαν από την Εθνική Επιτροπή Καταναλωτών για να πείσουν το Γερουσιαστή BROCH να υποστηρίξει τη νομοθεσία που κατέληξε στο Νομοσχέδιο για Ίση Πιστωτική Ευκαιρία του 1974. Μέσα από ένα περιοδικό του γυναικείου κινήματος μπόρεσα να βοηθήσω αυτό το ζήτημα. Το «Περιοδικό MS' έγινε ένας σπουδαίος κρίκος στο σύστημα επικοινωνίας που μέχρι το 1972 αποτελείτο μόνο από επιστολές, τοπικά φεμινιστικά περιοδικά, εφημερίδες και αρκετά φωτοτυπημένα φυλλάδια.

Σίγουρα το Νομοσχέδιο για ίσες Ευκαιρίες Πίστωσης ήταν ένα σημαντικό στοιχείο της οικονομικής ενδυνάμωσης των γυναικών, αλλά υπήρξαν και πολλές άλλες οικονομικές αλλαγές που είχαν επίδραση στην ζωή των γυναικών.

1. Οι γυναίκες σαν ομάδα συνεχίζουν να κερδίζουν λιγότερο από τους άντρες, αλλά οι νέο-

τερες γυναίκες ειδικά μικραίνουν το χάσμα των αμοιβών.

Από το 1986, οι εργαζόμενες γυναίκες κέρδιζαν κάτω από 69 σέντς για κάθε ένα δολλάριο που κέρδιζαν οι άντρες αν και μέχρι το 1970 οι αμοιβές των γυναικών μόλις έφταναν στο 62% των ανδρών.

Οι νεώτερες γυναίκες βέβαια τα καταφέρνουν καλύτερα απ' ότι οι παλιότερες στο θέμα των αμοιβών.

Έτσι συνεχίζεται η ανομοιότητα μεταξύ των ανδρών ή γυναικών στο θέμα των αμοιβών. Για τους πλήρως απασχολούμενους εργάτες, οι εβδομαδιαίες αμοιβές για ηλικίες που αρχίζουν από 20 ετών και φθάνουν στην κορυφή μεταξύ 45-54 ετών, διπλασιάστηκαν σχεδόν από \$265 σε \$505. Ενώ οι εβδομαδιαίες αμοιβές των γυναικών για την ίδια περίοδο αυξάνουν κατά το ένα τρίτο, δηλ. από \$230 σε 308.

1. Οι γυναίκες που μπόηκαν σε επαγγέλματα σε αριθμούς που δεν είχαν προηγούμενο, δημιουργούν μια βάση πάνω στην οποία μπορεί να δημιουργηθεί μια τάξη εύπορων γυναικών.

Όταν το περιοδικό «MS» κυκλοφόρησε το 1972, 10,1% των γιατρών 1,9% των οδοντογιατρών, 4% των δικηγόρων, ήταν γυναίκες. Σήμερα 17,6% των γιατρών, 4,4% των οδοντογιατρών, και 18% των δικηγόρων είναι γυναίκες.

Το πιο σημαντικό είναι ότι ο αριθμός των αποφοίτων των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων δείχνει ότι ο αριθμός των αποφοίτων γυναικών θα αυξάνει συνεχώς. Το 1985, 30,4% των γιατρών, 20,7% οδοντογιατρών και 38,5% των δικηγόρων αποφοίτων είναι γυναίκες.

Και ενώ περισσότερες γυναίκες αποκτούν πτυχία δεν εξομοιώνονται με τους άνδρες όσον αφορά την εισοδό τους στο επάγγελμα.

Σε μια έρευνα που έγινε το 1986 στο Λος Άντζελες από το Σύνδεσμο Δικηγόρων γυναικών σε δικηγορικά γραφεία με πάνω από 20 δικηγόρους προσωπικό, βρέθηκε ότι ενώ 31% των συνεργατών ήταν γυναίκες, μόνο το 8% των συνεταιριών ήταν γυναίκες. Στο ιατρικό επάγγελμα οι άνδρες παίρνουν τις ειδικεύσεις εκείνες που αποδίδουν τις ψηλότερες αμοιβές, ενώ οι γυναίκες τις ειδικεύσεις που αποδίδουν λιγότερο. Μια από τις αιτίες είναι ότι οι γυναίκες προσπαθούν να συνδυάσουν την καριέρα τους με τις ευθύνες της οικογένειας.

3. Οι γυναίκες αυξάνουν το ποσοστό τους στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Μόνο 7,1% απ' όλες τις επιχειρήσεις (στις οποίες το φύλο των ιδιοκτητών ή των μετόχων μπορεί να προσδιοριστεί) ανήκαν σε γυναίκες το 1977, ενώ σήμερα φτάνει στο 23%.

Σύμφωνα με την Ένωση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ) ο αριθμός των γυναικών που είναι ιδιοκτήτες επιχειρήσεων αυξάνουν σημαντικά. Από 4,3%, έχει φθάσει το 9,4%.

Και από το 1977 έως το 1983, οι επιχειρήσεις που ανήκαν σε γυναίκες είχαν μια αύξηση στις πωλήσεις τους τριπλάσια από εκείνη που είχαν επιχειρήσεις που ανήκαν σε άνδρες. Αλλά η αποδοτικότητα ήταν μικρότερη. Τα μικρότερα καθαρά κέρδη των γυναικών-ιδιοκτητριών κατά μέσο όρο ήταν \$2,000 ετησίως ή 32 σέντς για κάθε δολλάριο που κερδίζεται από τους άντρες αντιστοίχως.

Σε μια από μερικές μελέτες που έγιναν για το αρχικό κεφάλαιο, για Μ.Μ.Ε. έδειξε ότι το 24% των κεφαλαίων των γυναικών-ιδιοκτητριών δανείστηκε από Τράπεζες ενώ το 37% για το Μ.Μ.Ε. των ανδρών.

Επίσης ο μέσος όρος των δανείων που συνάπτουν οι γυναίκες επιχειρηματίες είναι μικρότερος απ' αυτά των ανδρών. (μ.ο \$44,00 σε σύγκριση με 62,651) που αυτό σημαίνει ότι οι γυναίκες χρησιμοποιούν περισσότερο δικά τους κεφάλαια.

4. Το πρότυπο των νέων οικογενειών είναι τώρα ότι και οι δυο σύζυγοι εργάζονται.

Σύμφωνα με τους τελευταίους αριθμούς (1986) 54,5% όλων των ζευγαριών εργάζονται και οι δυο σε σύγκριση με το 33,7% πριν 15 χρόνια. Αυτό είναι σημαντικό στοιχείο για την αναβάθμιση των γυναικών μέσα στο κοινωνικό σύνολο.

Το 1971, μόλις το 50% των γυναικών στις ηλικίες από 25-54 εργάζονταν ενώ 15 χρόνια αργότερα, το 66,6% των γυναικών εργάζεται, αλλά η παράλληλη διατήρηση της θέσης της γυναίκας σε ίση μοίρα με αυτή του άντρα παραμένει το υπαριθμ. 1 πρόβλημα των γυναικών.

5. Με τα σημερινά υψηλά ποσοστά διαζυγίου ο γάμος δεν προσφέρει πράγματι μεγάλη ασφάλεια.

Από το σύνολο των αμερικανικών νοικοκυριών ένα 60% των ενηλίκων είναι παντρεμένοι, όμως σχεδόν το 50% από τους πρόσφατους γάμους πρόκειται να καταλήξει σε διαζύγιο. Οι συνέπειες αυτές απ' ότι δείχνουν οι στατιστικές είναι επαχθείς για τις γυναίκες. Εάν η γυναίκα δεν έχει

δική της οικονομική υπόσταση το διαζύγιο θα είναι οικονομικά καταστροφικό γι' αυτές.

Το ποσοστό των γυναικών που είναι επικεφαλής της οικογένειας έχει αυξηθεί κατά 72% για τα τελευταία 15 χρόνια. Οι γυναίκες τώρα συντηρούν το 16,1% των οικογενειών δηλαδή 1 σε κάθε 6 οικογένειες, συγκρινόμενο με το 11,4% που ίσχυε το 1971.

6. Ο φορολογικός κώδικας τώρα προσφέρει κάποιες εκπτώσεις για την ανατροφή των παιδιών.

Από πνευποχή που ο πρόεδρος Νίξον πρόβαλε βέτο στο Νομοσχέδιο 1971 που περιείχε μέτρα για την ανακούφιση των εργαζομένων γονέων στην φροντίδα των παιδιών τους, το πρόβλημα είχε παραμείνει μεγάλο. Αλλά από το 1980, ο φορολογικός κώδικας έδωσε στους γονείς αυτούς κάποια έκπτωση για την φροντίδα των παιδιών. Παράλληλα έδωσε κίνητρα στους εργοδότες για να παρέχουν ειδικά επιδόματα στις οικογένειες που συντηρούν παιδιά, γέροντες, ανάπηρους ή άλλα μέλη που χρειάζονται ειδική φροντίδα. Αυτή η πολιτική που ασκείται μέσω του φορολογικού συστήματος δείχνει ότι η φροντίδα των εξαρτωμένων μελών είναι κοινωνικό ζήτημα και τόσο ο επιχειρηματικός κόσμος όσο και η κυβέρνηση πρέπει να βοηθήσουν την οικογένεια.

7. Η φτώχεια εξακολουθεί να είναι γυναικοκρατούμενη, παρόλο που τα πρώτα χρόνια του 1980 παρουσίασε κάποια κάμψη.

Κατά την οικονομική ύφεση εκείνων των χρόνων η ανεργία των ανδρών αυξήθηκε, έτσι η αναλογία φτώχειας των οικογενειών που είχαν αρχηγό γυναίκα μειώθηκε από το ψηλό ποσοστό των 58,5% που ήταν το 1978 στο 50,3% το 1983. Καθώς όμως η οικονομία βελτιωνόταν και οι άνδρες επανέρχονταν στην εργασία η φτώχεια ξανάγινε προνόμιο των γυναικών.

8. Οι γυναίκες — όπως όλοι οι αμερικανοί — ξοδεύουν περισσότερο απ' ότι αποταμιεύουν.

Σαν έθνος, οι αμερικανοί ξοδεύουν περισσότερο απ' ότι αποταμιεύουν. Το 1986 οι προσωπικές αποταμιεύσεις έπεσαν στο χαμηλό ποσοστό των 3,8% του διαθέσιμου προσωπικού εισοδήματος, από το 8,5% το 1971.

Το έσχατο σημείο για τις γυναίκες

Συνέχεια από την σελ. 20

Στο μεταξύ η οφειλόμενη πίστωση τουκαταναλωτή έχει αυξηθεί τα τελευταία 15 χρόνια από το 15,6% στο 19,4%.

Οι νέες δυνατότητες που δόθηκαν στις γυναίκες με την ανάκαμψη της οικονομίας το 1970 συνέπεσαν με την αύξηση πληθωρισμού. Έτσι επειδή ο πληθωρισμός διέβρωσε την αξία των αποταμιεύσεων, αύξησε την κατανάλωση με τη σκέψη, «ότι αν δεν το πάρω σήμερα, αύριο θα είναι ακριβότερο». Αλλά με την μείωση του πληθωρισμού κατά το 1980 η ιδέα της αποταμίευσης έγινε πάλι ελκυστική. Η νέα φορολογία μείωσε τα κίνητρα ή τη δικαιολογία για κατανάλωση.

9. Οι γυναίκες στηρίζονται περισσότερο από τους άνδρες αποκλειστικά στη σύνταξη γήρατος της Κοινωνικής Ασφάλισης.

Το 1984 58% των γυναικών από 62 ετών και πάνω πήραν σύνταξη με εισφορές που είχαν καταβάλει οι ίδιες και όχι οι εργοδότες. Η πλειοψηφία των εργαζομένων γυναικών δεν καλύπτεται από τις εισφορές του εργοδότη, αλλά πληρώνουν οι ίδιες αρκετά μεγάλα ποσά που ευτυχώς εκπιπνται από τους φόρους τους, για να έχουν κάποια σύνταξη όταν αποσυρθούν από τη δουλειά.

10. Στο διάστημα από σήμερα μέχρι το 2000, περισσότερο από το 80% του νέου εργατικού δυναμικού θα αποτελείται από γυναίκες, μειονότητες και μετανάστες.

Οι γυναίκες από μόνες τους θα αποτελέσουν το 63% του νέου εργατικού δυναμικού και μέχρι το 2000, το 60% όλων των γυναικών όλων των ηλικιών θα απασχολούνται με αμοιβές, και σύμφωνα με το Υπ. Εργασίας μέχρι το 1995, το 78,1% των γυναικών μεταξύ των ηλικιών 25-54 θα εργάζεται.